

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 222746 20 Rev
Sarajevo, 26.05.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Radenko Blagojević, predsjednik vijeća, Mustafa Šabić i Mirjana Dević, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S. A. iz S., koga zastupa punomoćnik N. Š., advokat iz S. i umješaća na strani tužitelja V. p. BiH. S, Ulica ..., protiv tuženih: 1. O. D. s. za ž. F. BiH, Ulica ..., 2. Ministarstvo, koga zastupa zakonski zastupnik Pravobranilaštvo K. S., 3. N.P. iz S., Ulica ... , 4. V. Ć. iz S., koga zastupa punomoćnik K.K., advokat iz S. i 5. J.I. iz S., Ulica ... , radi poništenja akata, diskriminacije, naknade štete, isplate razlike plaće i doprinosa PIO, v.p.s. 30.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 222746 18 Rsž 3 od 22.03.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 26.05.2020. godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi tužitelja i tuženog V.Ć.za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 222746 18 Rs 2 od 09.02.2018. godine odlučeno je:

Odbija se tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da sud ponište rješenja Odbora ... broj: ... od godine, broj: ... od godine, rješenja Ministarstva ... broj: ... od godine i broj: ... od godine, te naloži ministru Ministarstva ... da tužitelja rasporedi na radno mjesto Načelnika Sektora za... u Upravi ... ministarstva ... koje je odgovarajuće radnom mjestu Načelnik ... u ministarstvu ... i prvom postavljenju tužitelja u ministarstvu

Odbija se tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da se utvrdi da su tuženi ministarstva ... i V.Ć. u periodu od ... pa do sredine ... godine, J. I. u periodu od ... do godine i N. P. u periodu od ... do sredine godine izvršili mobing i viktimizaciju nad tužiteljem, jer su preduzimanjem radnji nefizičkog uznemiravanja na njegovom radnom mjestu ponavljanim u dužem vremenskom periodu sa izrazito ponižavajućim efektima direktno ugrozili njegovo psihičko stanje i doveli do degradacije radnih uslova i njegovog radno profesionalnog statusa, kao i zahtjev da tužitelju solidarno naknade nematerijalnu štetu uzrokovanu diskriminatornim ponašanjem u iznosu od

Nije osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka.

Revident prigovara da je drugostepeni sud postupao protivno odredbama člana 7., 8., 9., 10., 12., 123., 126. i 191. stav 4. ZPP, a prigovara i da drugostepeni sud nije odgovorio na žalbene navode koji su od odlučnog značaja, što ukazuje i na povredu odredaba člana 221., u vezi člana 231. ZPP, a koji prigovori za ovaj sud nisu prihvatljivi.

Drugostepeni sud nije postupio protivno članu 8. ZPP.

Suprotno istaknutom prigovoru, po ocjeni ovog suda, drugostepeni sud je prilikom donošenja pobijane odluke, u postupku ocjene izvedenih dokaza, odlučujući o žalbi tužitelja pravilno zaključio da je prvostepeni sud sve izvedene dokaze cijenio pravilno i u skladu sa članom 8. ZPP, i na osnovu slobodne ocjene dokaza utvrdio činjenice odlučne za ovaj spor, za koji zaključak je u obrazloženju svoje odluke dao potpune i pravilne razloge prihvatljive i za ovaj sud bez potrebe za ponavljanjem, pri čemu ta ocjena dokaza nije bila arbitrarna. Drugostepeni sud je svoju odluku donio prihvatajući pravilnim i potpunim utvrđenja prvostepenog suda, pa, dakle, nije utvrdio drugačije činjenično stanje nego što je ono u prvostepenoj presudi, u kom slučaju bi se jedino, eventualno, moglo govoriti o samostalnoj ocjeni dokaza od strane drugostepenog suda, pa ni sa tog stanovišta ne postoji povreda člana 8. ZPP, koja bi bila učinjena u postupku pred drugostepenim sudom.

To što se tužitelj „ne slaže“ sa zaključcima drugostepenog suda o pravilnosti i zakonitosti prvostepene presude i što nije „zadovoljan“ donesenom odlukom ne čini pobijanu presudu samo zbog toga nezakonitom, jer slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda stranka ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu tih dokaza, što tužitelj upravo čini dajući u reviziji svoju ocjenu pojedinih dokaza. Ovo tim više što to u konkretnom slučaju uključuje u sebi i prigovore činjenične prirode koji u revizijskom postupku nisu relevantni (član 240. stav 2. ZPP).

Drugostepeni sud nije povrijedio ni odredbe člana 7. i 123. ZPP.

Odredbama člana 7. stav 1. ZPP određeno je su stranke dužne iznijeti sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i izvoditi dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, članom 123. stav 1. da je svaka stranka dužna dokazati činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev, a stavom 2. da će sud slobodnom ocjenom dokaza utvrditi činjenice na osnovu kojih će donijeti odluku.

I po ocjeni ovog suda tužitelj nije dokazao vjerovatnost okolnosti da je došlo do diskriminacije, odnosno da je nad njim u dužem vremenskom periodu vršen mobing i viktimizacija, a što je bio dužan, pa su pravilno odlučili nižestepeni sudovi kada su, iz tog razloga, odbili zahtjev iz tužbe.

Prigovor kojim se osporava iznijeto obrazloženje pobijane presude za ovaj sud nije prihvatljiv, jer je obrazloženje sačinjeno u skladu sa odredbama člana 191. stav 4. ZPP, s obzirom da se iz istog vide razlozi o odlučnim činjenicama koje su poslužile sudu kao stvarni i pravni osnov za donošenje pobijane odluke, pri čemu ti razlozi nisu neodređeni, nejasni, protivrječni, niti paušalni, odnosno obrazloženje po svom sadržaju odgovara zahtjevu i standardu koji je u tom pogledu postavljen naprijed navedenim odredbama ZPP, pa ne stoji prigovor koji tvrdi suprotno.

Drugostepeni sud nije postupio ni protivno odredbama člana 221. i 231. ZPP.

Navedeni prigovori nisu prihvatljivi jer je odredbama člana 221. ZPP određeno da drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede parničnog postupka iz člana 209. stav 2. tač. 2), 3), 8), 9),

12) i 13) ovog zakona koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje, a odredbama člana 231. da će u obrazloženju presude, odnosno rješenja, drugostepeni sud ocijeniti žalbene navode koji su od odlučnog značaja (a kako je pravilno i postupao drugostepeni sud). Proizilazi da drugostepeni sud i nije dužan u obrazloženju svoje odluke ocijeniti sve žalbene navode, ili one za koje žalitelj smatra da su od odlučnog značaja, jer odluku o tome koji su navodi od odlučnog značaja donosi žalbeni sud, a ne žalitelj.

Drugostepeni sud je pravilno primijenio navedene odredbe ZPP, jer je o navodima žalbe, koji su od odlučnog značaja, iznio valjano i zakonito obrazloženje i dao svoju ocjenu istih, a za one koji to nisu ocjenu i nije bio dužan dati, niti ih obrazlagati, te suprotni prigovori nisu prihvatljivi.

Paušalni su i neprihvatljivi navodi o postupanju drugostepenog suda protivno odredbama člana 9., 10., 12. i 126. ZPP, te ih ovaj sud i nije posebno obrazlagao.

Kako nisu učinjene povrede odredaba parničnog postupka, na koje revizija neosnovano ukazuje, to nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora je zahtjev za poništenje rješenja o rasporedu tužitelja, zahtjev za utvrđenje da su tuženi izvršili diskriminaciju i mobing nad tužiteljem, zahtjev za naknadu nematerijalne i materijalne štete, isplatu razlike plaće i uplatu doprinosa PIO, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka kao u izreci prvostepene presude.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova, za koja je vezan ovaj sud (član 240. stav 2. ZPP), proizilazi da je rješenjem ministarstva ... broj: ... od godine tužitelj raspoređen sa radnog mjesta Načelnik ... u Odjeljenju za ... Operativno ..., po službenoj dužnosti zbog potreba službe, na radno mjesto Načelnik ... u Odjeljenju za ... Sektora ... počev od godine, istim rješenjem utvrđen mu je koeficijent za obračun plaće 2,47 i raspoređen u VI platni razred, nakon podnesene žalbe rješenjem Odbora ... broj: ... od godine poništeno je rješenje ministarstva ... broj: ... od ... godine i predmet vraćen na ponovni postupak, rješenjem ministarstva ... broj: ... od godine, donesenom u ponovnom postupku, tužitelj je ponovo raspoređen sa radnog mjesta Načelnik ... u Odjeljenju za ... Operativno ..., po službenoj dužnosti zbog potreba službe, na radno mjesto Načelnik ... u Odjeljenju ... Sektora ... počev od godine, istim rješenjem utvrđen je koeficijent za obračun plaće 2,47 i raspoređen u VI platni razred, sa obrazloženjem da opis poslova i zadataka radnog mjesta na koje se tužitelj postavlja obuhvata uspostavljanje, razvoj i povezivanje sistema kriptozastite, a imajući u vidu značaj iste sa aspekta zaštite ličnih podataka i Zakona o zaštiti tajnih podataka, te činjenicu da tužitelj ima završen E. fakultet, da je u protekle tri godine ocijenjen sa ocjenom izuzetno uspješan, te da je po rješenjima o prekovremenom radu od ..., ... i godine i do sada obavljao poslove iz nadležnosti Načelnika Odjeljenja za ... i ostvarivao naknadu za prekovremeni rad, pa uzimajući u obzir potrebe službe, kvalifikovanost, stručnost i rezultate rada raspoređen je na navedeno radno mjesto. Na navedeno rješenje tužitelj je ponovo podnio žalbu pa je, postupajući po žalbi, Odbor ... rješenjem broj: ... od godine žalbu na rješenje od godine odbio, a odbacio žalbu protiv rješenja policijskog komesara ministarstva ... broj: ... od godine i broj: ... od godine.

Rješenjem o premještanju broj: ... od godine, sa klauzulom konačnosti i izvršnosti od godine, tužitelj je sa mjesta Načelnika ... u Odjeljenju za ... Operativno ..., radi usklađivanja sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji ministarstva ..., raspoređen na radno mjesto stručni savjetnik-inžinjer projektant u Odjeljenju ... Sektora za ... počev od godine, a za koje mjesto mu je predviđen koeficijent za obračun 4,10 i platni razred VIII, na koje je podnio žalbu, koja je rješenjem Odbora ... broj: ... od godine odbijena. Iz rješenja ministarstva ... broj: ... od godine utvrđeno je da je tužitelj u postupku izvršenja sudske mjere osiguranja vraćen na radno mjesto Načelnika ... u Odjeljenju za ... Operativno ... Sektora ... do okončanja sudskog postupka, na kojem se mjestu nalazio i na dan zaključenja glavne rasprave.

U navedenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud odbija kao neosnovane zahtjeve iz stava 1. i 2. izreke prvostepene presude, primjenom odredaba člana 21. Zakona o unutrašnjim poslovima Kantona Sarajevo, člana 22. a. Zakona o državnoj službi u F BiH i člana 53. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MUP Kantona S..

U odnosu na dio tužbenog zahtjeva iz stava 2. izreke presude prvostepeni sud obrazlaže da ni iz jednog materijalnog dokaza ne proizilazi da je tužitelj zlostavljan i ponižavan, s ciljem ugrožavanja njegovog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta, a ne dokazuje ni da je bio predmet direktne ili indirektno diskriminacije i drugačijeg postupanja u odnosu na ostale službenika drugotuženog, jer je tužitelj raspoređen na drugo radno mjesto u skladu sa Pravilnikom i u skladu sa svojom stručnom spremom i radnim iskustvom na radno mjesto za koje ispunjava sve uslove (što nije ni osporavao), da tužitelj nije učinio vjerovatnim postojanje uzročno-posljedične veze između neke njegove lične karakteristike i nepovoljnog tretmana, a tuženi su dali zadovoljavajuće objašnjenje da postupanje prema tužitelju nije bilo motivisano nekom od zabranjenih osnova diskriminacije već potrebom za unutrašnjim raspoređivanjem u smislu sistematizacije radnih mjesta kod drugotuženog.

U takvim okolnostima neosnovani su i zahtjevi za naknadu nematerijalne i materijalne štete, ta isplatu razlike plaće i uplatu doprinosa PIO, o čemu taj sud iznosi šire obrazloženje na strani 58. svoje presude.

Drugostepeni sud je prihvatio pravilnim utvrđenja, zaključke, pravna shvatanja i obrazloženje odluke prvostepenog suda (a koja revizijom osporava tužitelj), pa je njegovu žalbu odbio kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrdio u cijelosti.

Po ocjeni ovog suda, suprotno reviziji, ovakve odluke nižestepeni sudovi su pravilne i zakonite i revizijskim prigovorom pogrešne primjene materijalnog prava nisu dovedene u sumnju. Nižestepeni sudovi su pravilno odlučili kada su odbili zahtjeve iz tužbe, zaključivši da u okolnostima predmeta slučaja tužitelju ne pripada tražena pravna zaštita.

Pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da revident tokom postupka nije iznio i dokazao dovoljno činjenica na kojima se sa pretežnom vjerovatnoćom mogao utemeljiti zaključak o postojanju diskriminacije, odnosno da je nad istim u dužem vremenskom periodu vršen mobing i viktimizacija.

Suprotno prigovoru revidenta, u iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, pravilno su nižestepeni sudovi interpretirali i primijenili odredbe člana 2. stav 1. i 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 59/09 i 66/16, u daljem tekstu ZZD) kada su u relevantnom dijelu odbili tužbeni zahtjev, nalazeći da tužitelj nije, u skladu sa članom 15. stav 1., u vezi člana 2. stav 1. i 2. ZZD, učinio vjerovatnim da je do diskriminacije došlo, odnosno da je tužitelj bio različito tretiran od ostalih državnih službenika, koji su se nalazili u istoj ili sličnoj situaciji, niti

je tokom postupka ukazao na temelju koje zabranjene osnove je eventualno bio različito tretiran.

Prema usvojenom testu diskriminacije za postojanje diskriminacije neophodno je utvrditi različito tretiranje nekog lica ili grupe lica prema zabranjenim osnovama iz člana 2. stav 1. ZZD u odnosu na lice ili grupu koje se nalazi u sličnoj ili podudarnoj situaciji i kojima je uživanje spornog prava omogućeno, te da takav različit tretman nema legitiman cilj, odnosno da nedostaje proporcionalnosti između željenog cilja i upotrijebljenih sredstava. Diskriminacija u suštini znači pravljenje razlike, odnosno nejednak tretman koji dolazi od strane fizičkog ili pravnog lica.

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u antidiskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav 1. ZZD, raspoređena je tako da je na tužitelju obaveza da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao na nekoj zabranjenoj osnovi. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio (ili da se nije dogodio na zabranjenoj osnovi), odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da revident tokom postupka nije iznio i dokazao dovoljno činjenica na kojima se sa pretežnom vjerovatnoćom mogao utemeljiti zaključak o postojanju diskriminacije. Standard vjerovatnosti koji je tužitelj bio dužan dokazati podrazumijeva dokazanost činjenice da je došlo do njegovog stavljanja u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale državne službenike sa istim ili sličnim karakteristikama, te da je do toga došlo zbog direktne ili indirektno diskriminacije, iz bilo kog razloga.

Revident vjerovatnost diskriminacije temelji na činjenici da je protiv njega u dužem vremenskom periodu vođeno nekoliko disciplinskih i krivičnih postupaka, koji su okončani u njegovu korist, čime je nad njim vršen mobing i što je, bez razloga, premješten sa jednog na drugo radno mjesto. Ovu tvrdnju tužitelj pokrepljuje samo svojom izjavom datom u svojstvu parnične stranke, a koju izjavu sud po načelu slobodne ocjene dokaza (član 8. ZPP) može, ali i ne mora prihvatiti.

Po ocjeni i ovog suda ta činjenica, samo po sebi, ne predstavlja akt diskriminacije, nego subjektivni osjećaj koji ima tužitelj. Ovo i iz razloga što svi drugi dokazi (prije svega materijalni) ukazuju da tuženi prilikom rasporeda tužitelja na novo radno mjesto nisu izvršili akt diskriminacije, nego da su u odnosu prema tužitelju postupali u granicama zakona, i da su odluke o rasporedu donosili u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima (Zakon o državnoj upravi u F BiH, Zakon o unutrašnjim poslovima Kantona S., Zakon o radu i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji MUP Kantona S.), u skladu sa potrebama službe, školskom spremom tužitelja, radnim iskustvom i dotadašnjim rezultatima rada.

Dakle, i ovaj sud smatra da u radnjama tuženih nema elemenata diskriminacije, o čemu pravilna i zakonita obrazloženja iznose i nižestepeni sudovi, prihvatljiva u cijelosti i za ovaj sud, bez potrebe za ponavljanjem.

Ovaj sud nije obrazlagao nižestepene odluke u dijelu kojim je odlučeno o zahtjevu za poništenje rješenja o radno pravnom statusu tužitelja, naknadu nematerijalne i materijalne štete te isplatu razlike plaće i uplatu doprinosa za PIO, imajući u vidu odredbu člana 241. stav 1. ZPP i sadržaj podnesene revizije, te utvrđuje da su pravilne i zakonite nižestepene presude i u dijelu kojim je odlučeno o tim zahtjevima tužitelja.

Ostali navodi tiču se, bilo, činjeničnih utvrđenja koja u revizijskom postupku nisu relevantna (član 240. stav 2. ZPP), te ih ovaj sud i nije cijenio, ili nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (član 231., u vezi člana 253. ZPP), pa ih ovaj sud i nije posebno obrazlagao.

Zbog svega iznesenog valjalo je primjenom člana 248. ZPP reviziju odbiti i odlučiti kao u stavu 1. izreke ove presude.

Primjenom člana 397. stav 1., u vezi člana 386. stav 1. i 387. stav 1. ZPP, odbijeni su zahtjevi stranaka za naknadu troškova revizijskog postupka, i to tužitelja jer nije uspio sa podnesenom revizijom, a tuženog jer podnošenje odgovora na reviziju nije bilo potrebno radi vođenja parnice (stav 2. izreke).

Predsjednik vijeća
Radenko Blagojević, s.r.